

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

С. В. ЧИБИРАК

ОСНОВИ ПРОЄКТНО-ГРАНТОВОЇ РОБОТИ
(методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня підготовки
спеціальності 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»)

Луцьк – 2023

УДК 005.8(072)

Ч -58

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 16 березня 2023 р.)*

Рецензенти:

Малеончук Г. О., заступник декана з навчальної роботи, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та археології Волинського національного університету імені Лесі Українки

Мірошниченко-Гусак Л. А., заступник директора з наукової роботи Волинського краєзнавчого музею, кандидат історичних наук

Чибирак С. В.

Основи проєктно-грантової роботи: методичні рекомендації. Луцьк, 2023.
33 с.

Методичні рекомендації містять силабус освітнього компонента, терміни та обсяги вивчення освітнього компонента, плани семінарських занять, рекомендації для підготовки семінарських занять, питання для самостійної роботи, глосарій та додаткову інформацію.

Рекомендовано здобувачам освіти 4 курсу галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

УДК 005.8(072)

Ч -58

© Чибирак С.В., 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Силабус освітнього компонента «Основи проєктно-грантової роботи».....	5
РОЗДІЛ 2. Плани практичних (семінарських) занять.....	21
РОЗДІЛ 3. Словник основних термінів.....	26
РОЗДІЛ 4. Додаткова інформація.....	31

ВСТУП

Сьогодні внесок культурних і креативних індустрій у світовій ВВП становить 4,5%. Фахівці прогнозують щорічний приріст до цього показника в розмірі 10%. Це швидше за темпи розвитку сфер виробництва та послуг. Сфера культури – це не лише культурна спадщина в широкому розумінні, а це гроші, внесок в економіку держави та розвитку бізнесу. Культурні та креативні індустрії стимулюють створення доданої вартості та нових робочих місць. Вони в Україні охоплюють понад 3% робочих місць і забезпечують 4% ВВП (дані взяті до повномасштабного вторгнення РФ в Україну).

Культура тісно пов'язана із проєктною діяльністю. Власне кожна культурна ініціатива починається з проєкту. Проєкт – це сукупність дій, обмежених у часі і спрямованих на вирішення проблеми або досягнення конкретної мети. Він часто реалізується як грант, тобто у вигляді коштів, що, на конкурсній основі, безповоротньо передані донором фізичній або юридичній особі для виконання конкретного проєкту. Управління проєктом здійснює менеджер. Менеджер проєкту – людина багатофункціональна, яка наділена широким спектром компетенцій і його основні функції співвідносяться з усіма процесами, які відбуваються в проєкті. Проєктний менеджер повинен володіти низкою компетентностей, а саме мати лідерські якості, впевненість у собі та у своїй справі, аналітичні здібності, вміння самоорганізації та бажання братися до роботи. Також він повинен володіти знаннями із менеджменту та проєктної діяльності, розуміти специфіку сфери культури, володіти іноземною мовою, вміти працювати з людьми та вести переговори, узагальнювати інформацію в цілому й аналізувати її.

Методичні рекомендації включають розширений силабус, який дасть змогу завчасно ознайомитися із структурою освітнього компонента «Основи

проектно-грантової роботи», темами, які виноситимуться на лекції, практичні (семінарські) заняття, рекомендації, які допоможуть здобувачам освіти на належному рівні підготуватися до семінарських занять і організувати власну самостійну роботу, вимоги до індивідуального науково-дослідного завдання. У розробці подано короткий словник основних термінів.

Зазначені у методичних рекомендаціях матеріали допоможуть здобувачам освіти самостійно розраховувати терміни та обсяги вивчення освітнього компонента.

РОЗДІЛ 1. СИЛАБУС НОРМАТИВНОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ОСНОВИ ПРОЄКТНО-ГРАНТОВОЇ РОБОТИ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна/освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство Музейний менеджмент, культурний туризм Бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання <u>4-ий</u>
ІНДЗ: є		Семестр <u>7-ий</u>
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання – українська		Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

Чибирак Світлана Вікторівна

кандидат історичних наук

доцент

доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

Контактна інформація (0638536950, Chibirak.Svitlana@vnu.edu.ua)

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Основи проєктно-грантової роботи» належить до циклу нормативних дисциплін і спрямований на

формування у здобувачів вищої освіти знань про грантову, проєктну та промоційну діяльність; види грантів та грантодавців; грантові програми в Україні та ЄС (Український культурний фонд, Горизонт 2020, Еразмус+, Cosme, Європа креативна, House of Europe та інші); вмінь використовувати тайм-менеджмент; здійснювати пошук зацікавлених сторін у гранті; враховувати потреби цільової аудиторії та залучати її до використання культурного продукту; аналізувати потреби та ризики, що виникають у ході написання та реалізації гранту; оцінювати якість проєкту та формувати звітність про його виконання.

2. Пререквізити: «Вступ до спеціальності», «Історія музейної справи», «Музеєзнавство», «Музейний менеджмент та маркетинг», «Менеджмент».

3. Постреквізити: Набуті компетентності можуть бути використанні під час проходження переддипломної практики, складання атестаційного екзамену та написання кваліфікаційної роботи.

4. Мета і завдання освітнього компонента. Метою є вивчення основ проєктно-грантової діяльності та формування знань і практичних умінь написання грантових заявок та їх реалізації. Завдання: засвоїти понятійний апарат, основні етапи планування проєкту, вимоги до грантів; навчитися формувати мету і завдання проєкту, опанувати технології пошуку та вибору джерел фінансування, методику здійснення аналізу зацікавлених сторін, оцінки успішності гранту (на прикладі закладів культури в Україні та світі); виявляти аудиторію, яка може бути залучена до реалізації проєкту; ознайомитись з основами тайм-менеджменту; сформувати первинний досвід розв'язання комплексних задач проєктно-грантової діяльності.

5. Результати навчання (компетентності). ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 5. Здатність до

пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 9. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань та взятих обов'язків.

СК 1. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо відповідно до розуміння тенденцій розвитку музейної справи, пам'яткоохоронної діяльності та культурного туризму. СК 3. Здатність діяти відповідно до чинного законодавства (України та міжнародного) у галузі музейної справи, пам'яткоохоронної діяльності та культурного туризму. СК 8. Здатність забезпечувати ефективне використання та популяризацію об'єктів історико-культурної та природної спадщини відповідно до пам'яткоохоронного законодавства. СК 9. Здатність проектувати розвиток музейно-заповідної мережі, закладів музейного типу. СК 11. Комунікувати та співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними, пам'яткоохоронними та туристичними інституціями. СК 12. Здатність здійснювати дослідження попиту і пропозиції на ринку культурного туризму та формувати конкурентоздатний культурний продукт.

ПР 12. Досліджувати та інтерпретувати історико-культурну інформацію музейних предметів, об'єктів культурної спадщини, природних пам'яток. ПР 18. Виконувати комплексні завдання протягом певного періоду часу та представляти результат вчасно. ПР 22. Оцінювати результати діяльності та відстоювати прийняті рішення. ПР 23. Приймати обґрунтовані управлінські рішення, забезпечувати ефективну співпрацю в команді.

6. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем)	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Підготовка проєкту						
Тема 1. Проєктно-грантова діяльність: основні поняття.	4	2		2		ДС
Тема 2. Класифікація проєктів. Види донорів.	12	2	2	8		РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 3. Концепція проєкту.	12	2	2	8		РМГ, РЗ/К, Р, ДС / 3
Тема 4. Структура грантової заявки.	10		2	6	2	РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 5. Постановка цілей проєкту.	10		2	6	2	ДС / 3
Тема 6. Основні засади тайм-менеджменту	10	2	2	6		РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 7. Інструменти аналізу проєкту.	14	2	2	8	2	РМГ, РЗ/К, Р / 3
Разом за модулем 1	72	10	12	44	6	18
Змістовий модуль 2. Особливості реалізація проєкту						

Тема 8. Формування команди та налагодження внутрішньої комунікації.	12	2	2	8		РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 9. Керівництво проектом і методи проектної діяльності.	10	2		8		РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 10. Промоція проекту.	10	2		6		ДС
Тема 11. Звітність проекту.	10		2	6	2	РМГ, РЗ/К, Р / 3
Тема 12. Грантові можливості закладів культури в Україні та ЄС	8	2	2	4		РМГ, РЗ/К, Р / 3
Разом за модулем 2	48	8	6	32	2	9
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						13
Всього годин / Балів	120	18	18	76	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих тем дисципліни, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного контролю з ОК.

Т ема	Види, зміст самостійної роботи
1	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Опрацювати поняття: «фандрайзинг», «краудфандинг», «життєвий цикл гранту», «соціальний проект». Скласти словник термінів.</p> <p>Опрацювати питання: «Історія проєктної справи».</p>
2	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття.</p> <p>Опрацюйте матеріал та підготуйте реферат на тему: «Найкращі соціальні/освітні/культурні/туристичні проєкти України».</p> <p>Прочитайте статтю А. Дмуховської «Найпоширеніші помилки грантрайтингу. Аналізує «Креативна Європа». URL: https://www.prostir.ua/?kb=najposhyrenishi-pomyly-ghantrajtynhu-analizuje-kreatyvna-evropa. Як ви можете пояснити помилки, що виникають під час написання гранту? Які на ваш погляд найтипівіші помилки?</p>
3	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Сформувати концепцію проєкту (що має на меті: покращити доступність до об'єкту культурної спадщини у</p>

	вашому населеному пункті / популяризувати його).
4	Підготовка до семінарського заняття. Охарактеризувати види проєктів та їх структуру, що були реалізовані за останні два роки музеями/бібліотеками Волині (1) <i>ви можете порівняти проєкти музеїв та бібліотек; 2) презентувати одну установу, її реалізований проєкт та показати як проєкт покращив пам'ятку, матеріальну базу чи професіоналізм колективу тощо</i>).
5	Підготовка до семінарського заняття. Опрацюйте питання: «Основні цілі проєктів, реалізованих громадськими організаціями Волині за останні два роки» (для цього проаналізуйте діяльність <i>ВОГО «Перспективи Волині», або ГО «Центр регіональних ініціатив Волині», чи інша ГО</i>).
6	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Підготувати доповідь на тему «Ефективний тайм-менеджмент, або як управляти часом».
7	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Скласти план реалізації власної мети впродовж 5 р. (детально структуруйте її на мікроцілі/підцілі, проміжні цілі, затрати часу та необхідні кошти). Використати інструменти аналізу для аналізу проєкту, вказати позитивні та негативні сторони, можливі проблеми, що можуть виникнути на шляху реалізації тощо.
8	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Скласти діаграму Гантта для гранту, концепцію якого ви підготували (тема 3). У діаграмі <i>впишіть роботу усієї команди, що необхідна вам для реалізації проєкту</i> .

	Підготуйте есе на тему: «Як я – музейний менеджер – сформую ефективну проектну команду».
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Проаналізуйте грантову діяльність ТГ у Волинській обл. за останні два роки. Написати експертний висновок (<i>одна сторінка тексту, що має містити назву проекту, ідею, пропонування кошторис, знизу під текстом висновок має бути підписаний експертом</i>) на одну із заявок, що були реалізовані за підтримки Українського культурного фонду (<i>у тексті потрібно визначити основні цілі, ризики для проекту, охарактеризувати потенціал команди, проаналізувати кошторис проекту</i>).
10	Опрацювання лекційного матеріалу. Опрацювати питання та підготувати доповідь на тему: «Рекламна компанія у грантовій діяльності». <i>До сформованої вами концепції проекту (тема 3) запропонуйте модель піар-кампанії.</i>
11	Підготовка до семінарського заняття. Скласти кошторис до грантової заявки. <i>Це завдання потрібно зробити двічі, до проведення 7 семінару та після, у такий спосіб ви порівняєте два варіанти, побачите прогалини першого варіанту вашого кошторису.</i>
12	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати сайт https://ucf.in.ua/ (Український культурний фонд). Охарактеризуйте програми «Культура без бар'єрів», «Культурна спадщина», «Культура. Регіони» та їх потенціал для вашого регіону/територіальної громади. <i>Подайте пропозиції щодо грантової заявки.</i> Опрацювати сайт https://houseofeurope.org.ua/ (Дім Європи).

	<p>Ознайомитись із Каталогом можливостей. Проаналізувати інформацію у вкладці Гранти і програми. Зробити таблицю профінансованих грантів за 2 останні роки.</p> <p>Опрацювати сайт https://bigggidea.com/ (Велика ідея).</p> <p>Підготувати есе на тему «Чому _____ (вказати назву проаналізованого проєкту) проєкт зібрав кошти, а _____ (вказати назву проаналізованого проєкту) – ні».</p>
--	--

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

Підготувати грантовий проєкт (тема та вид (індивідуальний чи колективний) гранту на ваш вибір, заповнюємо заявку та робимо калькуляцію, представляємо проєкт у вигляді доповіді з презентацією).

Вимоги до презентації:

1. Назва документу має відповідати Прізвищу здобувача освіти та назви його проєкту.
2. Формат документу .pdf чи .pptx
3. Кількість слайдів до 10.
4. Презентація має розкрити такі питання: ідея проєкту, мета і цілі, необхідні ресурси (людські, фінансові, часові ін.), отриманий продукт/послуга, промоція, очікуваний результат.

Максимальний бал за підготовлену презентацію – 13 балів. Презентація вашого проєкту відбуватиметься у вигляді «Ярмарки проєктів». Кожен здобувач освіти стане донором проєктів колег. Він матиме бали від 1 до 5, які зможе віддати проєкту/ам (окрім власного), що переконає студента у актуальності його реалізації.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання здійснюється відповідно до “Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки” від 29 червня 2022 р. (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf) та з врахуванням політики щодо академічної доброчесності. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Поточна оцінка є сумою балів, які отримує здобувач вищої освіти за: поточну роботу з відповідних тем (27 балів); виконання ІНДЗ (13 балів). Максимальний бал за кожну з форм роботи визначається силабусом освітнього компонента. При цьому сума поточних балів за семестр становить 40 балів.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати навчальні заняття, систематично засвоювати теоретичний матеріал та виконувати завдання для самостійної роботи, активно працювати на семінарах та лекціях, брати участь в обговоренні проблемних і дискусійних питань, відпрацьовувати пропущені пари.

Модульний контроль здійснюється відповідно до академічного календаря у письмовій формі за тематикою лекційних і семінарських занять (тестування, виконання теоретичних і практичних завдань). Максимум – 60 балів.

Викладач на початку вивчення курсу ознайомлює студентів із політикою оцінювання, визначає дедлайни (зазначаючи терміни здачі усіх видів запланованих робіт). Продовження дедлайну можливе лише у зв'язку з форс-мажорною ситуацією та за наявності документів, що її підтверджують. За поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) і за умови погодження з деканом факультету навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в тому числі і в online формі. Перескладання будь-

яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Студенти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); при виконанні завдань самостійної роботи вказувати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права. Недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час занять та проведення модульного контролю в цілях, якщо це не пов'язано із навчальним процесом.

Консультації надаються оффлайн (в аудиторії згідно графіку) та онлайн (через платформи Teams або Zoom, за допомогою електронної скриньки).

Окремі теми, змістовий модуль чи освітня компонента може бути перезараховано здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» від 29 червня 2022 р. (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1

[%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf](#)).

Окремі теми, змістовий модуль чи курс можуть бути перезараховані здобувачу вищої освіти відповідно до «Положення про підготовку здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти». Оцінювання здобувачів представниками підприємства, яке зафіксоване у дуальному робочому навчальному плані, враховується у кінці семестру вивчення ОК, програмні результати вивчення якого частково або повністю внесені до дуального робочого навчального плану.

V. Підсумковий контроль

Оцінку за екзамен викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти

Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової (максимум 40 балів) та екзаменаційної (максимум 60 балів) оцінок. Складання екзамену відбувається в усній формі. Допускається не більше як два рази перескладати іспит: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

На іспит виносяться такі питання:

1. Аналіз ризику при досягненні результатів за проєктом.

2. Варіанти припинення проєктної діяльності.
3. Види донорів у грантовій роботі.
4. Використання ІТ для тайм-менеджменту у грантовій діяльності.
5. Грантові можливості ЄС для українських закладів культури.
6. Грантові можливості закладів культури в Україні.
7. Діаграма Гантта у проєктній діяльності.
8. Завдання при закінченні проєктної діяльності.
9. Звіт про проєктно-грантову діяльність.
10. Класифікація грантових проєктів.
11. Компетентність проєктного менеджменту.
12. Комунікація у проєктній групі.
13. Концепція проєкту: цілі та завдання.
14. Методи підготовки безпосереднього рішення щодо здійснення проєкту.
15. Методи проєктної діяльності.
16. Обов'язки SMM-менеджера у проєктній команді.
17. Основні складові грантової заявки.
18. Планування за допомогою карток, щоденників (паперових та електронних).
19. Планування за допомогою методу «Альпи».
20. Планування за системою Б. Франкліна.
21. Планування часу в тайм-менеджменті.
22. Поняття «поглиначі часу» та методи боротьби з ними.
23. Проєктно-грантова діяльність: основні поняття.
24. Промоція гранту.
25. Типові помилки при плануванні часу реалізації проєкту.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцін ка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього
75–81	Добре	C	загалом хороша
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Багашова Н. В. Міжнародні практики і методики управління проектами у вітчизняному менеджменті. *Ефективна економіка*. 2015. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4185>.
2. Гонтарева І. В. Управління проектами : підручник. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2011. 444 с.
3. Грушева А. А., Саямон В. П., Філіпішина К. І. Проектний менеджмент та управління невизначеністю. *Вісник Приазовського державного технічного університету* : зб. наук. праць / ДВНЗ «ПДТУ». Маріуполь, 2019. Вип. 37. С. 164–169.

4. Данченко О. Б., Занора В. О. Проектний менеджмент: управління ризиками та змінами в процесах прийняття управлінських рішень : монографія. Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А., 2019. 278 с.

5. Костюченко О., Дихнич Л. Управління змінами в організаціях соціокультурних індустрій засобами проектного менеджменту. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство*: матеріали міжнародного симпозіуму, 6 червня. 2019 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 55–57.

6. Микитюк П. П. Управління проектами: Навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2014. 270 с.

7. Нагірська К. Грант-менеджмент: просто про складне. Посібник. 2022 URL: <https://www.prostir.ua/?library=hrant-menedzhment-prosto-pro-skladne>.

8. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами : підручник. Київ: ЦНЛ, 2010. 432 с.

9. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій / Авт. кол.: В.В. Белявцева, А.І. Гнатенко, О.С. Зінченко та ін. ; за заг. ред. О.В. Кулініча. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с.

10. Тарасюк Г. М. Управління проектами : навч. посібник для студентів ВНЗ. К.: Каравела, 2012. 320 с.

11. Трілленберг В. Проектний менеджмент. Конспект лекцій і семінарів. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 95 с.

12. Project Cycle Management and Logical Framework / Edited by Guido Barbera. URL:

<https://europa.eu/capacity4dev/file/26852/download?token=ZjHp5eyZ>

Інтернет-ресурси:

1. Велика ідея. Спільнокошт. URL: <https://biggggidea.com/>

2. Найкращі онлайн-курси України та світу. URL: <https://prometheus.org.ua/>
3. Онлайн-курси для менеджерів із культури. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/online-learning>
4. Портал ГУРТ. URL: <https://gurt.org.ua/about/>
5. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/>
6. Громадянський простір. URL: <https://www.prostir.ua/category/grants/>
7. House of Europe. URL: <https://houseofeurope.org.ua/>
8. Еразмус+. URL: <https://erasmusplus.org.ua/>

РОЗДІЛ 2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Під час практичних (семінарських) занять враховуються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних (семінарських) заняттях; активність під час їхнього обговорення. Кожен семінар оцінюється у 3 бали (у сумі здобувач освіти може отримати за 9 семінарів 27 балів). Здобувач освіти має звернути увагу на коментарі курсивом і методичні рекомендації під планом семінару, ця інформація зорієнтує його на форму роботи чи вимоги до відповіді.

СЕМІНАРИ 1–9 (18 год.).

Семінар 1. Види проєктів (2 год.)*

1. За масштабом: проєкт, мультипроєкт, програма
2. За складністю: простий, організаційно-складний, технічно-складний, ресурсно-складний, комплексно-складний
3. За термінами: короткостроковий, середньостроковий, довгостроковий
4. Згідно поставленої цілі: функціональний, маркетинговий, кризовий, для змін, інноваційний та ін.
5. Через причини відкриття: нові можливості, функціональне вдосконалення, перетворення

Реферат на тему: «Найкращі соціальні/освітні/культурні/туристичні (на вибір) проєкти України».

**Відповідь, яка міститиме інформацію із прикладами різних видів проєктів, що здійснюють музеї України, буде оцінена максимальним балом – 3.*

Семінар 2. Генерування ідеї проєкту (2 год.)

1. Креативність та генерування ідеї *

2. Метод фокальних (випадкових) об'єктів)**

3. Метод «мозкового штурму» ***

** Обговоримо підготовлену вами самостійно концепцію проекту (що має на меті: покращити доступність до об'єкту культурної спадщини у вашому населеному пункті / популяризувати його).*

***План дій для використання методу випадкових об'єктів: 1. Вибрати об'єкт, який підлягає удосконаленню (це може бути будь-який предмет (іменник). 2. Вибрати 3–4 випадкових об'єктів (відкривши навмання каталог, книгу, чи придумавши перших 3 іменника). 3. Дати кожному з трьох предметів характеристику (3–4 прикметники). 4. Поєднати ці характеристики з об'єктом, який підлягає удосконаленню, шляхом вільних асоціацій, зафіксувати всі цікаві ідеї.*

****Пропонуватимемо назви проекту, зміст якого опише викладач.*

Семінар 3. Структура грантової заявки (2 год.)

1. Підготовка до початку здійснення проекту
2. Ескіз проекту
3. Планування проекту

Готуючись до семінарського заняття варто познайомитись з «життєвим циклом проекту».

Семінар 4. Постановка цілей проекту (2 год.)

1. Місія, стратегія, концепція, мета і цілі проекту
2. Рівні пріоритетів цілей та види цілей (явні/неявні, бажані/небажані тощо)
3. Використання SMART методу для постановки цілі

4. Бізнес-план (бізнес-кейс) проєкту

Готуючись до семінарського заняття варто познайомитись з різними проєктами, що реалізував Волинський краєзнавчий музей / ВОГО «Перспективи Волині» чи ГО «Центр регіональних ініціатив Волині» у сфері культурної спадщини та виписати місію, стратегію, концепцію, мету і цілі одного з опрацьованих проєктів.

Семінар 5. Планування часу в тайм-менеджменті (2 год.)

1. Планування за допомогою методу «Альпи»
2. Планування за системою Б. Франкліна
3. Планування за допомогою карток, щоденників
4. Онлайн планувальники завдань ToDoist; Trello; Asana (*можна охарактеризувати також той додаток, яким користуєтесь ви*): переваги та недоліки.
5. Типові помилки при плануванні часу
6. Поняття «поглиначі часу» та методи боротьби з ними.

Підготувати доповідь на тему «Ефективний тайм-менеджмент, або як управляти часом».

Семінар 6. Методи управління проєктами (2 год.)*

1. Методи критичного шляху
2. «Дерево рішень»
3. Метод ментальних карт
4. SWOT-аналіз

**Окрім характеристики методу, спробуйте вирішити певну проблему, пов'язану з об'єктом культурної спадщини, за допомогою цього методу, або запропонуйте це зробити під час семінару, продумавши проблемну ситуацію.*

Тема 7. Формування команди та налагодження внутрішньої комунікації (2 год.)

1. Комунікація у проєктній групі
 - а. Стосунки між керівником і групою
 - б. Стосунки усередині проєктної групи
2. Діаграма Гантта*
3. Таймбілдінг для формування команди

Підготуйте есе на тему: «Як я (музейний менеджер) сформую ефективну проєктну команду».

**Продемонструвати діаграму Гантта для гранту, концепцію якого ви підготували (тема 3). У діаграмі впишіть роботу усієї команди, що необхідна вам для реалізації проєкту. Приклад ви отримаєте напередодні.*

Тема 8. Звітність проєкту (2 год.)

1. Кошторисна вартість
2. Фактичні результати
3. Очікувані результати
4. Відхилення та їх причини

Увага, на семінарі складатиме кошторисний звіт відповідно до наданих викладачем даних проведених закупівель та вартості послуг. 2-3 питання -ціни ви будете порівнювати за допомогою наявних в інтернеті магазинів та

маркетплейс (Розетка, Comfy, Фокстрот тощо). 4 питання – зможете пояснити причини відхилення.

Тема 9. Грантові можливості закладів культури в Україні та ЄС (2 год.)

1. Діяльність Українського культурного фонду, основні програми та проекти, пов'язані з культурною спадщиною
2. Велика ідея. Спільнокошт – *зробити огляд проєктів зі сфери культури та пояснити як працює крауфандинг*
3. ЕРАЗМУС+ (*висвітлити можливості, які є для здобувачів вищої освіти*)
4. Програма Транскордонного Співробітництва Польща-Україна 2021–2027 (у 2014–2020 рр. Польща-Білорусь-Україна): основні можливості та реалізовані проєкти (*як приклади навести реалізовані програми у Волинській обл.*)
5. Можливості House of Europe для музейників, працівників у сфері культурної спадщини, а також для самим музеїв та об'єктів історії та культури

Підготувати есе на тему «Чому _____ (*вказати назву проаналізованого проєкту*) проєкт зібрав кошти на «Biggggidea. Спільнокошт», а _____ (*вказати назву проаналізованого проєкту*) – ні».

РОЗДІЛ 3 СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Автоматизація управління проєктом передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій для збору, обробки, передачі даних та

здійснення складних обчислень у проєкті, продукування раціональних потоків інформації та збільшенні відсотків їх використання.

Агенти зовнішнього середовища – представниками бізнесу, місцевої влади, міжнародними організаціями фінансовими установами й науковою спільнотою.

Бенефіціар (адресат допомоги) – фізична або юридична особа, соціальна група, яка отримує певні вигоди, що виникають у результаті реалізації проєкту.

Бюджет проєкту – форма (план) утворення та використання ресурсів, в основному фінансових, які необхідні для забезпечення реалізації цілей та завдань проєкту протягом його тривалості.

Види методів управління проєктами поділяють на дві категорії: традиційні (водоспадні) та гнучкі (адаптивні). Традиційні методи управління проєктами використовують для поетапного виконання чітко визначених фаз життєвого циклу проєкту: визначенні вимог; проєктуванні; впровадженні; тестуванні; підтримці сталості проєкту (експлуатація продукту, технічне обслуговування). Гнучкі методи управління проєктами можна використовувати, коли конкретні вимоги до результатів проєкту неможливо точно визначити або ж він відбувається у невизначених умовах.

Грант (grant) – кошти, на конкурсній основі безповоротньо передані донором фізичній або юридичній особі для виконання конкретного проєкту.

Грантрайтинг (grantwriting) – мистецтво написання проєктів для отримання безповоротної фінансової допомоги.

Графік дій (діаграма Гантта) – графічна ілюстрація, що використовується при плануванні основних заходів проєкту, на основі двовимірної системи координат, в якій по вертикальній осі представлені заплановані заходи (дії) проєкту, натомість горизонтальна вісь показує час. Заходи представляються у вигляді відрізків, довжина яких пропорційна до часу їх тривалості.

Донори – це юридичні та фізичні особи в Україні або за її межами, які добровільно надають матеріальну, фінансову, організаційну або іншу благодійну допомогу.

Життєздатність проєкту – це здатність проєкту приносити результати після припинення зовнішньої підтримки.

Звіт проєкту включає п'ять основних розділів: кошторисну вартість; фактичні результати; очікувані результати; відхилення; причини відхилення.

Інструменти проєктного управління використовують для планування та узгодження графіків; комунікації та співпраці; документації; управління ресурсами; оцінки ризиків; звітності; вихідних даних, аналітики та оцінки.

Логіко-структурна матриця – це таблиця, яка представляє проєкт у стислому вигляді (зазвичай, матриця із шістнадцяти пов'язаних між собою полів, розділених на чотири колонки).

Менеджер проєкту – людина багатофункціональна, яка наділена широким спектром компетенцій і його основні функції співвідносяться з усіма процесами, які відбуваються в проєкті.

Менеджмент музейний передбачає процеси управління не тільки внутрішнім середовищем, а також побудову і підтримку ефективних комунікацій та бізнес-зв'язків з агентами зовнішнього середовища.

Менеджмент трактується :1) як процес, що полягає у формуванні організації та цілеспрямованому управлінні її ресурсами через реалізацію відповідних управлінських функцій (планування, організації, мотивації та контролю); 2) як система управління, яка дозволяє ефективно розподіляти управлінські роботи в межах організації та консолідувати зусилля всіх її членів на досягненні організаційних цілей і планів; 3) як управлінський потенціал, тобто сукупність спеціально підготовлених людей (менеджерів), що завдяки наявним компетенціям та ефективній командній роботі здатні своєчасно

реагувати на ринкову кон'юнктуру та вплив зовнішнього середовища і адаптувати організацію до нових умов; 4) як мистецтво управління, що дозволяє організації виживати та ефективно розвиватися у межах своєї галузі.

Методологія управління проєктною діяльністю – це комбінація чітко визначених і науково доведених методів та інструментів, які дозволяють ефективно планувати, впроваджувати, моніторити та контролювати, а також як наслідок успішно завершувати проєкт.

Очікувані результати – ті позитивні зміни (кількісного, якісного та часово-просторового характеру), досягнення яких передбачається реалізацією проєкту. Виділяють безпосередні очікувані результати (outputs), які мають бути отримані після завершення основних заходів проєкту, наслідки (outcomes) – середньострокові результати, та довгостроковий ефект (impact), який буде відчуватися в суспільстві після закінчення проєкту.

Піар в музеї (Public relations у музеї) – це система взаємодії музею із суспільством, що виражається у підтримці сприятливих відносин музею зі своїми відвідувачами через проведення низки заходів, спрямованих на створення позитивної думки про музей та його діяльність.

Портфель проєктів ідентифікують як множину усіх проєктів, програм та інших робіт (як пов'язаних, так і не пов'язаних), які реалізуються у даний час і об'єднані з метою ефективного управління для досягнення стратегічних цілей організації.

Припущення та ризики – це зовнішні фактори, які можуть впливати на успішність проєкту: позитивно – сприяти реалізації проєкту; або негативно – завадити його виконанню.

Програма – це сукупність взаємопов'язаних проєктів (які виконувались, виконуються та які заплановані), а також комплекс організаційних змін, які об'єднані загальними цілями і спрямовані на досягнення комерційної вигоди.

Проект – це сукупність дій, обмежених у часі і спрямованих на вирішення проблеми або досягнення конкретної мети. Також проект визначається: 1) як тимчасове підприємство, спрямоване на створення унікального продукту, послуги або результату (Дж.: Посібник з управління проектами РМВОК); 2) підприємство (намір), яке в значній мірі характеризується неповторністю умов (розмежування від інших намірів), певних обмежень (тимчасові, фінансові, людські) та специфічною для проекту організацією його реалізації (Дж.: Стандарт DIN 69901 (Німеччина); 3) окреме підприємство з обумовленими цілями, з вимогами щодо часу, вартості та якості результатів, які повинні бути досягнуті (Дж.: Сайт Асоціації проект-менеджерів (Англія).

Проектна документація передбачає ведення організаційної, правової, фінансової, матеріально-технічної, комерційної, кадрової та інформаційної документації.

Проектна заявка (project application) – документ, який містить проектну пропозицію, бюджет проекту та додатки, виконані згідно вимог донора.

Управління проектами – це набір інструментів, технологій і знань, застосування яких до проекту допомагає досягти найкращих результатів.

Управління проектом – це процес управління командою і ресурсами проекту за допомогою специфічних методів, завдяки яким проект завершується успішно і досягає своїх цілей.

Управлінські функції включають: планування, організування, мотивування, контролювання та приймання управлінських рішень являються взаємопов'язаними діями, що являють собою процес управління.

Функції проектного менеджера у сфері культури: **1. Керування комунікаціями** – найчастіше внутрішніми, між членами команди, між внутрішніми та зовнішніми зацікавленими сторонами. Сюди ж відносимо різні види та форми звітності. **2. Керування командою** – часто управління талантами, робота з творчими людьми та митцями. Сюди відносимо все: від

пошуку команди до організації її роботи, менторства та мотивування. **3. Керування зацікавленими сторонами** – робота з усіма, хто так чи інакше зацікавлений (або незацікавлений) у вашому проекті та може на нього вплинути: від партнерів і спонсорів до медіа й органів влади. **4. Керування змістом проекту** – наповнення його контентом, внесення необхідних змін, коригування завдань проекту. **5. Керування часом** – дотримання термінів, відстеження загального графіку проекту. **6. Керування вартістю** – усе, що стосується фінансового ресурсу проекту. **7. Керування якістю** – від визначення критеріїв якості до постійного відстеження та контролю того, наскільки реальність відповідає очікуваному результату. **8. Керування ризиками** – можливо, одна з ключових функцій. Аналіз ризиків, розробка та впровадження стратегії роботи з ризиками. **9. Загальний моніторинг і контроль виконання проекту**, інтеграція усіх його компонентів та процесів задля досягнення цілей проекту.

Цільова аудиторія – це всі потенційні та реальні споживачі товару (послуги), що зберігають зацікавленість у ньому певний час або готові змінити свої вподобання на користь цього товару (послуги) під маркетинговим тиском, реалізація товару для яких, по-перше, вигідна продавцю в даний проміжок часу і, по-друге, можлива.

РОЗДІЛ 4. ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» від 29 червня 2022 р. окремі теми, змістовий модуль чи освітня компонента може бути перезараховано здобувачу вищої освіти як результат одного з видів такої освіти (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf). Наприклад, здобувач освіти може пройти навчання на онлайн-курсах, розміщених на освітніх платформах Prometheus (<https://prometheus.org.ua>), EdEra (<https://www.ed-era.com/courses/>), Laba (<https://l-a-b-a.com/uk>), Coursera (<https://www.coursera.org/>), Культура і креативність (<https://www.culturepartnership.eu/>) та ін., отримати сертифікат, у якому має бути зазначено тривалість курсу у годинах чи кредитах, та подати його як результат неформальної освіти.

Корисні матеріали та курси:

- Визначення ідентичності проєкту. URL: <https://houseofeurope.org.ua/library/expressing-a-project-s-identity>
- Грантовий менеджмент від УКФ. URL: https://ucf.in.ua/p/management_lectures
- Курс «Написання проєктних заявок». URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/proposal-writing-course>
- Курс «Партнерство та фандрейзинг». URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/crossovers-and-fundraising>

- Курс «Проектний менеджмент в культурі». URL:
<https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/project-management>
- Курс «Фандрейзинг». URL:
<https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/fundraising-strategy>
- Логіко-структурний підхід у розробці проектної заявки. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:LvivODA+LS101+2018_T3/about
- Основи управління командами та проектами в ІТ. Підготовчий. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:LITS+ITPM101+FREE_2021_T1/about
- Оцінка проекту як причина внутрішніх змін. URL:
<https://houseofeurope.org.ua/library/evaluation-as-a-matter-of-change>
- Підготовка та впровадження проектів розвитку громад. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AUC+CDP101+2017_T1/about
- Розбудова аудиторії та імідж культурного продукту. URL:
<https://houseofeurope.org.ua/library/audience-building-and-framing-of-artworks>
- Роль культурних менеджерів у майбутньому. URL:
<https://houseofeurope.org.ua/library/future-role-of-cultural-managers>
- Сучасне керівництво проектами – мистецтво порушення правил. URL:
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+PM101+2017_T1/about
- Управління проектами від Google. URL:
<https://www.coursera.org/professional-certificates/google-project-management>
- Фінансування культурних проектів у країнах, що розвиваються. URL:
<https://houseofeurope.org.ua/library/funding-culture-in-developing-countries>